Plošče

12.03.2026

… se pa le srečamo

Nova plošča Tomaža Groma predstavlja avtorjevo osebno soočenje z izkušnjo izgube, minevanja in negotovosti spominjanja, morda je pa tudi poskus univerzalizacije takšnega procesa.

Žiga Pucelj

Tomaž Grom
KO BO

Sploh
2026

DIGITAL/LP

Celotna plošča potuje skozi segmente, ki vseskozi preobračajo pomene. Neočitni zvoki uprizarjajo očitne, in obratno, akustična improvizacija simulira hrupne elektronske manipulacije ali zvrstne glasbene elemente, situacijska semantika anticipira zvensko ali ritmično abstrakcijo. Prehajanja delujejo zvočno intuitivno in odgovarjajo organskim dinamikam zatekanja ali razpuščanja, ki jih avtor razbija s preskoki v nove in nove spominske nize.

KO BO, nova plošča **Tomaža Groma**, predstavlja avtorjevo osebno soočenje z izkušnjo izgube, minevanja in negotovosti spominjanja, morda pa je tudi poskus univerzalizacije takšnega procesa. Grom, ki ga občinstvo pozna kot multipraktika na področju sodobnih umetnosti ter predvsem kot trmastega raziskovalca improvizacije in performativne moči kontrabasa, gre tokrat v smeri sodobne elektroakustične kompozicije. Delo, ki je prvotno nastalo kot izvedba za večkanalni sistem v popolni temi, je na albumu ujeto v tehnično predrugačeno stereo različico. Avtor s pomočjo terenskih zvočnih posnetkov iz okolja in osebnega življenja ter z instrumentalističnim delom na prepariranem kontrabasu in elektroniki rokuje s krhkim tkivom spomina, ki je predvsem živi odmev nečesa ljubega, kar je nepreklicno izginilo. Spomin je živo, vztrajno gibanje in ne objektivna, statična podoba, ki jo lahko doseže misel. In morda je improvizacija prej kot naključno igranje s trenutkom predvsem možni odgovor na negotovost spominjanja. Da bi ostali zvesti tistemu, kar je izven našega dosega ali se je izgubilo, moramo nenehno improvizirati prisotnost, preoblikovati stare dražljaje v nove oblike smisla. Spominjanje tako odpira smer v prihodnost. Odsotnost in izguba ne pričata le o praznini, temveč sta material, iz katerega v tihem vztrajanju rastejo novi svetovi.

Plošča *KO BO* je nastala kot 9-kanalna elektroakustična kompozicija, prvotno umeščena v popolno temo **Španskih borcev**. Na delo lahko pogledamo z zornega kota sodobne razširjene historične linije akuzmatične glasbe ali *musique concrète*, vendar se Gromovi intuitivni postopki in vključene metode proste improvizacije upirajo strogemu akademizmu »umetniške glasbe«. Ključen je prenos v stereo prostor albuma. Z uporabo faznih zamikov v relacijah dveh zvočnikov avtor manipulira s psihoakustično percepcijo in doseže različne učinke predimenzioniranja slišanega zvoka v prostoru. Skoraj štiridesetminutna kompozicija se razvija kot niz zvočnih zajemov in glasbenih vtisov, ki so kompozicijsko minimalistično zloženi, a konceptualno izjemno zgoščeni.

Plošča je po metodi in eksperimentalni širini skoraj nepregledna, nenehno prestopa meje med akustičnim in sintetičnim, podobo in posnetkom. Uvodni del zaznamujejo okoljski zvoki s predirnimi sirenami, ki jih hitro zamenjajo nepreposnavni, predelani posnetki dvigala iz pediatrične klinike v Ljubljani (to podrobnost je Tomaž razkril v intervjuju za oddajo ***Glasni novi svet*** na **Radiu ARS**). Ti so oblikovani v naraščajoče protosinusoidne zvoke, ki zrcalijo značilnosti t. i. Shepardovega tona, psihoakustične iluzije zvočnega paradoksa, ko se poslušalcu zdi, da se višina tona nenehno in neskončno vzpenja, čeprav v resnici kroži znotraj določenega spektra. S tem Grom vsaj zrcali polje sodobnih radikalnih računalniških glasb, ki temeljijo na zvočni sintezi in se pogosto osredotočajo na specifike človeške percepcije v odnosu do univerzalnega okolja. Nato sledi nenadni prehod v perkusivni vzorec, ki verjetno izvira iz pritrkavanja na preparacije, vstavljene med strune kontrabasa, nad katerimi se kopičijo tolkljanja različnih gostot in timbrov, ki delujejo mehanično in imajo lastno notranjo propulzijo in vztrajnost. Sčasoma se temu pridruži počasno tonsko nihajoče lokovanje, vse bolj jasni mehanski vzorci vrtenja oscilatorskih motorčkov in premetavanje raznovrstne šare. Dinamika gibanja plošče je v svojem bistvu počasna, a vendarle polna nenadnih prebojev, pretresov in razbijanja. Ti premiki zatekajo v goste, večplastne vrhunce, ki se nato nenadoma ustavijo ali umirjajo v smeri tišine in odsotnosti.

Drugi večji dinamični skok prinese morda najbolj fascinanten, fantomski trenutek plošče kot zadušeni privid kotaleče se centrifuge prostojazzovskega bobna. Ta razmeroma kratek, izrazito akuzmatičen segment se prelije v pritajene elektronske piske in posnetke daljnih odmevov v prostoru, dokler ne nastopi čustveno močan, iz prsi odmeven moment melodičnega, šepetavega prepevanja v tišini. Zveni lahko kot mrmranje v brk ali kot intimni izraz starševske skrbi za mir in spanje nekoga drugega, kot želja po pomoči ob preveliki teži doživljanja pri otroku ali bolečine pri bolniku. Celotna plošča potuje skozi segmente, ki vseskozi preobračajo pomene. Neočitni zvoki uprizarjajo očitne, in obratno, akustična improvizacija simulira hrupne elektronske manipulacije ali zvrstne glasbene elemente, situacijska semantika anticipira zvensko ali ritmično abstrakcijo. Prehajanja delujejo zvočno intuitivno in odgovarjajo organskim dinamikam zatekanja ali razpuščanja, ki jih avtor razbija s preskoki v nove in nove spominske nize.

Ko se poslušalec prebija skozi plasti zvoka, pred silovito hrupnim zaključkom naleti na pretresljiv govorni segment, ki daleč presega doseg kritične interpretacije. Kot poslušalec in tujec ob plošči *KO BO* ne zmoreš docela zapopasti diskurza teh spominov, ki jih avtor najverjetneje vsaj deloma namenoma skuša zbirati kot v neke vrste album fotografij, med katere morda sodi tudi tista z naslovnice. Vseeno pa se s ploščo soočaš kot sodrug in vstopaš, se pridružiš na povabilo v njen empatični proces, kjer se spraševanje o kakovosti izvedbe umakne poskusu vživetja v nevživljivo, a v upanju, da se prav tam, na robu razumevanja, pa le srečamo.

eksperimentalna glasba
elektroakustična glasba
konkretna glasba
Tomaž Grom
Zavod Sploh

Povezano

Plošče
Razvozlanje vzorcev

Slovensko-švicarski improvizatorski kvartet Tepih na prvencu lomi in razkraja vzorce skozi vzporedna skupinska spontana sozvočja.

Novice
Neposlušno lahko asociira več vsebin, sploh če izraz narobe razumeš!

Mednarodni festival improvizirane glasbe Neposlušno, kjer se na koncertih, delavnicah, predavanjih in v drugih formah križajo raznovrstne mejne glasbene prakse, bo med 27. in 29. oktobrom v izvedbi Zavoda Sploh doživel svojo peto edicijo.

Koncerti
Neposlušno – glasbena tveganja na preizkušnji l. 2015

4. edicija mednarodnega festivala Neposlušno je med 5. in 8. novembrom postregla s pestrim programom. S premišljeno selekcijo je Tomažu Gromu uspelo preplesti različne forme improvizacije.

Koncerti
Glasbeni vtisi in zvočne vizije izpod mikroskopa

Avtorski večer mlade slovenske skladateljice Bojane Šaljič Podešva je v sredo, 1. oktobra, v intimnem vzdušju Kluba CD izpostavil skladateljičin specifičen odnos do zvoka, do komponiranja in njeno željo po zaokroženem glasbenem dogodku. Recenzirata Maia Juvanc in Tomaž Grženta …

Plošče
Eksperiment kot premik k poslušanju

Recenziramo tretjo v ciklu SIGIC-evih kompilacijskih izdaj, tokrat heterogenost pristopov na izdaji različnih izvajalcev, zbranih pod naslovom Eksperiment Slovenia.

Plošče
Nikoli ne slišiš iste besede dvakrat

Dolgoletni trio CPG Impro (Ana Pepelnik, Primož Čučnik in Tomaž Grom) s svojim dolgometražnim prvencem.

© SIGIC, Slovenski glasbenoinformacijski center. Vse pravice pridržane!